

29.11.2013

5240/052/2013

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kirjaamo

Lausuntopyyntö LVM/1522/13/2013

Lausunto selvitysmiehen raportista Tieliikenteen turvallisuustoiminnan työnjako

Selvitysmies Matti Roine on selvityksessään tarkastellut tieliikenteen turvallisuustoiminnan kokonaisuutta ja liikennehallinnon eri organisaatioiden roolia liikenneturvallisuustyössä tavoitteena toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisääminen. Selvitysmies nostaa raportissa hyvin esille tieliikenteen turvallisuusongelmat ja vaikutuspotentiaalin, sekä tarpeen tarkastella koko liikennejärjestelmän tavoitteita, panostuksia ja ratkaisumahdollisuuksia turvallisuuden ja kestävä liikumisen edistämisen kannalta samanaikaisesti. Tarkastelussa tulisi ottaa huomioon erikseen mahdollisuudet kaupunkiseuduilla ja taajamissa, sekä toisaalta alueiden välisillä pitkillä maaseutuyhteyksillä.

Vuonna 2010 toteutetussa liikennehallintouudistuksessa muodostettiin Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) huolehtimaan liikennejärjestelmän yleisestä turvallisuudesta ja turvallisuuden kehittämisestä sekä Liikennevirasto vastaamaan liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virastojen perustehtävät ja vastuut on määriteltä laeissa ja asetuksissa. Raportissa todetaan, että laeissa ja asetuksissa ei ole Liikennevirastolle määritetty yksityiskohtaisesti tieliikenteen turvallisuustehtäviä. Maantielaissa on yksityiskohtaisesti määriteltä tieturvallisuusedirektiivin (2008/96/EF) ja tietunnelidirektiivin (2004/54/EY) mukaiset tehtävät niin Liikennevirastolle kuin Trafille. Liikennevirasto tulee jatkossa vastaamaan myös älyliikennedirektiivin (2010/40/EU) eräiden toimien kuten turvatietopalveluiden ja ajantasaisen liikennetietopalvelun toteuttamisesta Suomessa.

Maantielaki määrittelee tienpitoviranomaiseksi toimivaltaiset ELY-keskukset, joilla on myös merkittävä rooli alueellisen, poikkihallinnollisen liikenneturvallisuustyön toteuttajana ja koordinoijana alueilla. ELY-keskusten ohjaus jakaantuu nykyisin henkilöresurssien osalta työ- ja elinkeinoministeriölle ja liikenteen tehtäväsältöihin liittyvän ohjauksen osalta LVM:n kautta Liikennevirastolle. Liikenneviraston ohjaus ELY-keskuksiin tapahtuu tulosohjauksen ja asiantuntijaohjauksen (verkostot, ohjeet, projektityö) kautta. Haasteena ELY-keskuksissa on henkilöresurssien ja operatiivisen toiminnan yhteensovittaminen. Liikenneviraston ja ELY-

29.11.2013

keskusten välinen ohjausmalli koetaan toimivaksi eikä erillistä liikenneturvallisuutta koskevaa suoraa ohjausmallia Trafista ELY:ihin koeta tarkoituksemukaiseksi, kun strateginen ohjaus tulee edelleen LVM:n kautta.

ELY:jen toimintaa ja roolia alueilla käsitellään selvitysmiehen raportissa osin virheellisesti ja vähätellen. Selvitysmies esittää, että alueellinen toiminta olisi syytä tarkastella myöhemmin erikseen. Tämä on tarpeen alueellisen turvallisuustyön kokonaisuuden ja alueellisen toiminnan vaikuttavuuden esille nostamiseksi. ELY:jen rooli alueellisessa, operatiivisessa turvallisuustyössä on keskeinen toimien lähellä tienkäyttäjiä ja alueellisia toimijoita. Liikenneviraston rooli on turvallisuustyön valtakunnallisesti yhtenäisessä ohjauksessa ja tehokkaiden turvallisuustoimenpiteiden kehittämisessä. Näiden molempien toimijoiden resurssien ja osaamisen turvaaminen on tärkeää myös tulevaisuudessa. ELY:jen toteuttamaa turvallisuustyötä on tarkemmin kuvattu ELY-keskusten yhteisessä lausunnossa (450/2013/KAS/1).

Selvitysmiehen raportissa esitetään suosituksena, että turvallisuustoiminnan vastuuta siirretään Trafille LVM:n ohjauksessa: vastuu operatiivisesta toiminnan hoitamisesta ja kehittämisestä sekä viestinnästä, kampanjoinnista sekä onnettomuuksien tilastoinnin järjestämisestä perustarkasteluineen. Kirjaus on täysin käsittämätön. Turvallisuustoiminta liittyy kiinteästi Liikenneviraston ja ELY-keskusten väylänpidon operatiivisiin toimintoihin ja niiden kehittämiseen eikä niitä ei voi irrottaa erilliseksi toiminnaksi. Raportissa esitetään edelleen, että Trafin ja Liikenneviraston välinen työnjako toteutetaan 20.9.2013 valmistuneen asiantuntijaryhmän esityksen mukaisesti. Tätä on raportissa tarkennettu sillä lisäyksellä, että tunneleihin liittyvä työnjako viimeistellään yleisperiaatteella, että Trafi vastaa auditoinneista ja valvoo, että järjestelmät on suunniteltu ja toteutettu parhaiden periaatteiden mukaisesti. Liikennevirasto katsoo, että asiantuntijaryhmän työnjakoesitys on toteutuskelpoinen, mutta tunnelien suunnittelun ja toteutuksen valvojan rooli kuuluu maantielain määräämälle hallintoviranomaiselle, jonka tehtävän vahvan operatiivisen toiminnan yhteyden vuoksi on luontevinta olla ehdottomasti Liikennevirasto.

Tieliikenteen turvallisuuden t&k-toiminnalla varmistetaan turvallisuustyön ja -toimenpiteiden kehittyminen ja tehokkuus. Työtä tehdään hallinnonalan yhteisenä tutkimuksena, mutta myös väylänpitoa koskevaa erillistä tutkimustoimintaa tarvitaan. Selvitysmiehen esitykset t&k-toiminnan kehittämisen osalta vaikuttavat hyviltä. Selvitysmies esittää myös tutkijalautakunta-toimintaa koskevan erillisen auditoinnin tarpeen. Auditointi on tarpeen, mikäli merkittävänä tutkimusaineistona käytetyn tapaustutkimusten määrän rajoittamiseen katsotaan tarpeelliseksi ryhtyä mm. käytössä olevien henkilöresurssien jatkuvan vähenemisen vuoksi.

29.11.2013

Liikenneturvan organisaatiomallin kehittämisessä selvitysmies esittää edetävän nykyisen mallin pohjalta ja vahvemmin Trafin valtakunnallista viestintää ja kampanjointia koordinoivan mallin mukaisesti. Liikenneviraston kantana on, että Liikenneturvan tulisi edelleen olla tieliikenneturvallisuusviestintää, -valistusta ja -kampanjointia järjestävä ja koordinoiva taho, koska tällä on siihen vahva osaaminen ja alueellinen organisaatio käytössään. Tämä on myös hyvä pohja Liikenneturvan toiminnan jatkokehittämiselle. Trafin rooliin sopii luontevasti liikennejärjestelmätasoinen turvallisuusviestintä ja -kampanjointi sekä sen koordinointi.

Suomen virallista tieliikenteen onnettomuustilastoa kokoaa nykyisin Tilastokeskus Poliisin toimittamien aineistojen pohjalta. Liikennevirasto liittää tiedot tierekisteriin, joka on välttämätön tietolähde väylänpidon operatiivisessa toiminnassa kuten suunnittelussa ja kunnossapidossa. Tieliikenneturvallisuuden tilannekuvan muodostamiseksi Trafi tarvitsee sekä kuntien katuverkon että maantieverkon onnettomuustiedot. Järjestäessään kyseisen valtakunnallisen yhteisen aineiston, Trafi voisi toimia avoimen turvallisuustiedon jakajana myös muille toimijoille.

Selvitysmiehen raportti sisältää hyviä avauksia turvallisuustyön kehittämiseksi ja tehostamiseksi, mutta myös jatkoselvitystarpeita. Erityisesti organisaatioiden tehtäväjakoa koskevia isompia muutoksia tulee huolellisesti tarkastella niin, että siirtyvät tehtävät tukevat organisaation päätehtävää sekä resurssit ja osaaminen voidaan tehtävässä varmistaa.

Raimo Tapio
Väylänpito
Ylijohtaja

Päivi Nuutinen
Liikenneturvallisuus ja kansainväliset
asiat, Yksikön päällikkö

Tiedoksi

Kirjaamo, Vehviläinen, Noukka, Nummelin, Forsberg, Remes

Erillisen jakelun mukaan

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) asetti 30.8.2013 selvitysmiehen selvittämään Liikenneturvan ohjaus- ja hallinnointimallia sekä tieliikenteen turvallisuutta koskevan tiedotus-, valistus- ja tutkimustoiminnan sekä tilastoinnin työnjakoa liikennehallinnossa. Selvitysmieheksi nimettiin teknikan tohtori Matti Roine.

Selvitysmies Roineen selvitystyö on valmistunut ja sitä koskeva raportti "Tieliikenteen turvallisuustoiminnan työnjako" (liite) on julkaistu 30.10.2013.

⇒ U

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoanne selvitysmiehen raportissa esittämistä näkemyksistä ja suosituksista.

Lausunto pyydetään ystävällisesti toimittamaan 29.11.2013 mennessä sähköpostitse (pdf- ja word-muodossa) liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon (kirjaamo@lvm.fi).

Liikenne- ja viestintäministeriössä asiaa hoitaa yli-insinööri Marcus Merin (puh. 0295 34 2374, etunimi.sukunimi@lvm.fi).

Minna Kivimäki
Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Sabina Lindström
Yksikön päällikkö,
liikenneneuvos

Liite

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan työnjako. Selvitysmiehen raportti (LVM 29/2013)

Tiedoksi

Erityisavustaja Hartonen
Erityisavustaja Kuusela
Kansliapäällikkö Pursiainen
Viestintäjohtaja Pieski
LPO:n johtoryhmä
Liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunta